

Tématické okruhy

Mezinárodní ekonomické instituce

Historický a politický kontext

- trauma z meziválečného rozvratu mezinárodní ekonomiky
- převaha idealistického paradigmatu
- představa řízení mezinárodních/světových problémů na mezinárodní/globalní úrovni mezinárodními organizacemi (OSN)
- prvotní cíl: obnova zemí zdevastovaných WWII
- snaha dosáhnout politické stability a míru (také) prostřednictvím posilování ekonomik a mezinárodní ekonomické spolupráce

Architektura

- mezinárodní obchodní organizace (ITO) – nerealizováno – provizorně GATT
- mezinárodní měnový fond
- mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj (IBRD) – skupina „Světové banky“
- úzká spolupráce s OSN

Kritika

- součást problému sever x jih
- nedemokratičnost, netransparentnost
- levicová a pravicová
- washingtonský konsenzus

GATT/ WTO - Světová obchodní organizace

Cíle GATT

- vztahy stran v oblasti obchodní a hospodářské mají směřovat:
  - k zvyšování životní úrovně
  - k zajištění plné zaměstnanosti
  - k vzrůstající úrovni reálného důchodu a účinné poptávky
  - k rozvinutí plného užívání světových zdrojů
  - k rozšíření výroby a výměny zboží.

Nástrojem je uzavírání vzájemně výhodných dohod směřujících k snížení cel a jiných překážek obchodu a k odstranění diskriminace v mezinárodním obchodě.

Funkce WTO

- podporovat uskutečňování cílů (GATT)
- místo pro jednání mezi členy
- Spravuje Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů.
- Spravuje Mechanismus přezkoumávání obchodní politiky
- Bude spolupracovat s IMF a WB

Struktura (GATT/WTO)

- GATT - SMLUVNÍ STRANY

- WTO – konference ministrů, generální rada, rady pro jednotlivé úmluvy..

Logika fungování

- princip nediskriminace
- výjimky
- regionální preferenční ujednání
- kola mnohostranných obchodních jednání
- řešení sporů

Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace

- GATT 1947 a 1994
- GATS a TRIPS

Mezinárodně politická témata a problémy

- přístup na trhy
- zemědělské výrobky a citlivá odvětví
- služby a duševní vlastnictví
- ochrana veřejného zájmu a její zneužívání, životní prostředí...
- aspekt problému sever x jih

Mezinárodní měnový fond (IMF)

Cíle

- mezinárodní měnová součinnost
- růst mezinárodního obchodu
- kursová stabilita
- zpřístupňování zdrojů
- zkracovat dobu trvání a zmírnit stupeň nerovnováhy v mezinárodních platebních bilancích členů.
- vytváření nových prostředků mezinárodní likvidity (SDR)
- pomoc při řešení problému zadluženosti rozvojových zemí

Struktura

- rada guvernérů, rada výkonných ředitelů, generální ředitel

Logika fungování

- členské kvóty a hlasovací práva
- kursová politika fondu (B-W a post B-W systém)
- zpřístupňování zdrojů fondu: tranše a facility
- přesun pozornosti na rozvoj, dluhy a měnové krize

Mezinárodně politická témata a problémy

- kondicionalita zpřístupňování zdrojů
- politika Fondu pro rozvoj a boj s dlužnickou krizí
- politika Fondu v boji s finančními krizemi

Světová banka (WB) /IBRD

Skupina světové banky

- IBRD
- Mezinárodní finanční korporace (IFC)
- Mezinárodní sdružení pro rozvoj (IDA)
- Agentura pro mnohostranné investiční záruky (MIGA)
- Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů (ICSID)

Cíle

- Původní cíl – podílet se na financování poválečné obnovy – první úvěry do západní Evropy.
- Později se těžiště činnosti banky přesunulo do oblasti financování strukturálních a rovojových programů hlavně v rozvojových zemích.

Struktura

- rada guvernérů, rada výkonných ředitelů, prezident, administrativní aparát
- přidružené agencie

Logika fungování

- členství, hlasování
- členské podíly, rezervy, cizí zdroje
- úvěrová politika: úvěry na projekty, na rozvoj, na strukturální adaptaci
- podmínky poskytnutí úvěrů

Mezinárodně politická témata a problémy

- kondicionalita zpřístupňování úvěrů
- výběr projektů
- dopady na ekonomiky, na občany a na životní prostředí
- transparentnost banky